

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 2571

гр. София, 14.10.2022 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ, в закрито заседание на четиринадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теодора Кръстева

Членове: Ивайло Младенов
Светлин Михайлов

като разгледа докладваното от Светлин Михайлов Въззивно частно гражданско дело № 20221000502728 по описа за 2022 година

Производството е по реда на 274, вр.чл.121 от ГПК.

Производството е образувано по повод частна жалба от А. П. И., с която обжалва определение № 266 278 от 10.09.22 г., постановено по гр.д. № 727/20 по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, с което е прекратено производството по гр. дело № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав и делото е изпратено по подсъдност на Административен съд – София град.

В жалбата се твърди, че атакуваното определение е порочно, незаконосъобразно, неправилно, а и немотивирано, поради несъобразяването му с фактите от обективната действителност и необсъждане на събраните по делото доказателствен материал, които е обуславящ относно произнасянето. В тази връзка твърди, че съдът неправилно е приложил разпоредбата на чл.2, б.“в“ от ЗОДОВ, с което не е изпълнил задължението си по чл.5 от ГПК. Твърди, че актът не е съобразен с практиката на смесен петчленен състав на ВКС и ВАС, както и с наведените твърдения, че ответника не извършва административна дейност. Твърди, че изложеното от него основание в исковата молба е за нарушение на правото на ЕС, въз основа на което се претендират имуществени вреди, причинени от АО (МС), който е стопанисващ притежаваните от държавата 1 468 356 поименни безналични акции, съставляващи 75% от капитала на „Слънчев бряг“ АД. Инвокира доводи относно действията на МС, като твърди, че същите не са властнически, а безспорно облигационни отношения между равнопоставени субекти. Твърди, че ответникът никога не се е държал властнически, а извършените нарушения са резултат от неизпълнението му на задължението му да полага грижата на добър стопанин. Твърди, че претенцията на ищеца произтича от извършени действия от лица, за които ответникът отговаря, поради което твърди, че са налице граждански отношения, а не административни. Релевира твърдения, че определението не е съобразено с практиката и наведените

твърдения, от които може да се направи обоснован извод, че подсъдността по реда на ЗОДОВ се разпределя само в случаите, когато вредите са настъпили в резултат на вредоносни действия или бездействия, резултат от административната дейност. Ето защо моли съда да се произнесе, след извършването на служебна проверка относно нищожността и допустимостта на атакувания акт, с оглед правомощията на пълен въззив, моли да се отмени атакувания акт и делото се върне със задължителни указания на първоинстанционния съд, да се възстанови справедливостта и защити правата и интересите му по соченият и приет начин в юрисдикциите му, да се дадат задължителни указания, че делото е подсъдно по общия ред, при спазване на критериите/изискванията за извън договорната отговорност на държавата във връзка чл. 2, ал.1, т.2, б. "В", вр. чл.7 ЗОДОВ, моли съда да отстрани пороците на първоинстанционния съд относно непроизнасянето за освобождаване от такси, ако съдът приеме, че съществува спорност между страната и съда за твърдяната приложимост моли за преюдициално запитване към съответния компетентен съюзен съд, по повод правото дадено в чл.269, ал.1 от ГПК, като включително се предостави правна помощ, да бъде освободен от такси и разноски по преюдициалното питане, както и претендира разноски за настоящето производство.

Съдът след като се съобрази с доводите, изложени в жалбата и като взе предвид, представените по делото писмени доказателства, съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От фактическа страна:

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с атакуваното определение № 266 278 от 10.09.22 г., постановено по гр.д. № 727/20 по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, с което е прекратено производството по гр. дело № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав и делото е изпратено по подсъдност на Административен съд – София град.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че производ е образувано по повод постъпила искова молба от А. П. И. срещу Администрацията на Министерския съвет. Със същата ищецът е предявил осъдителен иск за сумата 781 565.97 лв., представляваща обезщетение на имуществени вреди, заедно със законната лихва от подаване на исковата молба до изплащането. В обстоятелствената част на исковата молба ищецът е навел твърдения, че е бил акционер с 5 340 безналични акции от капитала на „Слънчев бряг“ АД, равняващи се на 0,273 % от капитала, според удостоверение за притежавани финансови инструменти № 35488014C/15.02.2017 г., издадено от „Централен депозитар“ АД. Качество му на акционер му давало имуществени права. Дружеството „Слънчев бряг“ АД било публично по смисъла на ЗППЦК, което първоначално било еднолично притежание на българската държава, а впоследствие и понастоящем тя била мажоритарен акционер в него. С оглед на това Държавата упражнявала контрол върху дружеството чрез Министерския съвет, който отговарял за стопанисването на държавното имущество съгласно чл. 106 от Конституцията на РБ. Министерският съвет определял кой конкретен министър да упражнява правата на собственост на държавата в дружеството, който министър бил само представител на МС, който с гласа си в Общото събрание на акционерите определял и ръководителите на дружеството. Релевиращи са твърдения, че с поредица от действия на съответните длъжностни лица, назначени и контролирани от МС, били накърнени имуществените права на акционерите чрез неправомерни разпоредителни действия, водещи до намаляване на активите на дружеството, а от там - и до намаляване на

пазарната стойност на акциите, която зависела именно от обема на имуществените активи. В тази връзка сочи, че в периода 1994 - 2013 г. съществувала нормативна забрана за разпоредителни сделки с имуществото на дружеството, въведена с решение № 80/14.03.1994 г. на Агенцията за приватизация по силата на чл. 21 ЗППДОП и чл. 28 ЗПСК, която забрана била отменено с решение № 1 553/9.08.2013 г. на АПСК, но в периода 2002 - 2013 г. Съвета на директорите на дружеството извършил 953 разпоредителни сделки с имуществени активи на дружеството, описани с приложение № 8.1 към исковата молба, които нарушавали и законовите изисквания за извършване на сделките след разрешение на ОСА и за сключването им само на пазарна цена, определена от независим оценител съгласно ЗППЦК (вредоносна дейност № 1). Наведени са твърдения, че ответникът МС носел гаранционно-обезпечителна отговорност за тези действия, тъй като отговарял за назначението на членовете на СД. От друга страна твърди, че през посочения период са извършени увреждащи имуществото на дружеството действия, изразяващи се в: без правно основание от областния управител на област Бургас, назначен от МС, били изваждани от патримониума на дружеството определени имуществени активи, а именно - на 18.07.2014 г. бил вписан АДС за актуване като държавни на два имота с обща площ 42 419 кв. м., които били собственост на дружеството (вредоносна дейност № 2); поради оказано влияние от двама члена на МС (министър-председателя и министъра на икономиката и енергетиката) не били заплащани и такси за ползваните активи на дружеството - инфраструктурата, за чиято поддръжка дружеството извършило значителни разходи, които за 2018 г. възлизали на 1,301 млн. лв. (вредоносна дейност № 3). Твърди, че така описаните действия нарушавали неговите имуществени права като акционер, произтичащи от международноправни актове (Всеобщата декларация за правата на човека, ЕКЗПЧОС) и от правото на Европейския съюз (чл. 63 ДФЕС, ХОПЕС). Твърди, че за причинените вреди от нарушените разпоредби на правото на ЕС отговорност носела държавата, като били налице всички предпоставки - нарушени били норми на ПЕС, които предоставяли права на частноправни субекти, нарушението било достатъчно съществено и имало причинна връзка между нарушението и вредите. В исковата молба общият размер на претендираните вреди е посочен по всяка една от твърдените вредоносни дейности.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с разпореждане от 28.04.2020 г. съдът е приел исковата молба за нередовна и е дал указания на ищеца за отстраняване на констатираните нередовности, като в едноседмичен срок посочи точно и ясно фактите, на които основава претенцията си срещу ответника за заплащане на обезщетение, като посочи точно и ясно кои негови действия или бездействия са го увредили, а именно: дали това са действията по избор на министър и/или областен управител, и/или членове на Съвета на директорите или нещо друго; в случай, че се претендира обезщетение поради избора на посочените лица, защо счита, че това е противоправно поведение и как точно действията по избора на тези лица имат за пряка и непосредствена последица увреждане на ищеца като акционер; да посочи кратко и ясно защо счита, че ответникът следва да отговаря за разпорежданията с имущество на дружеството и за „прехвърляне на активи“ на дружеството от страна на областния управител на област Бургас; да посочи кога точно са извършени разпорежданията, посочени като „вредоносна дейност № 1“, както и дали има предвид разпорежданията, описание в приложение № 8.1 към исковата молба, за периода от 26.09.2001 г. до 16.01.2009 г.; да уточни в какво се изразява „оказването на влияние“ от страна на двама от членовете на МС към управляващите дружеството в лицето на СД да не се заплащат такси за ползваните негови активи в началото на туристическия сезон на 2011 г., по какъв начин и кога точно е извършено и защо счита, че ответникът следва да отговаря за това; да посочи кое е лицето, което контролира публичното дружество „Слънчев бряг“ АД, респ. кое е това „всяко друго лице, което посредством своето влияние“ е склонило член на управителните или контролните му органи да действа или да се въздържа от действия не в интерес на дружеството (по смисъла на чл. 118а от ЗППЦК) и

поради каква причина се иска ангажиране отговорността на ответника. Съдът е указал на ищеца, че ако същият претендира обезщетение за вреди, причинени от нарушаване правото на ЕС, да посочи кратко и ясно кои точно действия или бездействия на ответника счита, че попадат в приложното поле на правото на ЕС и по какъв начин ответникът не е изпълнил задълженията си, произтичащи от Договорите или от актовете на институциите на ЕС (с кои точно действия или бездействия); да посочи кратко и ясно кое точно право, предоставено му от източниците на правото на ЕС, счита че му е било нарушено от действията или бездействията на ответника, посочени в предишната точка и как точно тези действие или бездействия са го нарушили; да уточни защо счита, че е налице пряка причинно-следствена връзка между посочените действия или бездействия на ответника и настъпилите вреди; да посочи в какво точно се изразяват вредите за които се претендират процесните обезщетения, вкл. дали това е пазарната стойност на активите, с които е намален патримониума на дружеството (както се сочи) или наемната цена на имотите (както също се сочи), както и кога са настъпили тези вреди; да посочи начина на формиране на претендираните размери на обезщетенията, дали те представляват 0.273% (на колкото твърди че съответства притежаваните от ищеца акции от капитала на дружеството) от претърпяната загуба от дружеството или пълният размер на претърпяната загуба от дружеството, както и да посочи фактите, които обосновават претенциите му за заплащане на процесните обезщетения (за трите „вредоносни дейности“), както и причинната връзка с твърдените вреди, доколкото твърденията са за разпореждане с имоти, които са собственост на дружеството „Слънчев бряг“ АД, а ищецът като акционер има право на дивидент и на ликвидационен дял, съразмерни с номиналната стойност на акцията, като не се твърди прекратяване на акционерното дружество.

В дадения срок ищецът е депозирал молба от 10.06.2020 г. с която е повторил изложените в исковата молба твърдения. Посочил е, че като акционер в дружеството го увреждат всички описани в исковата молба вредоносни действия № 1, 2 и 3 на Министерския съвет, а и на лица, за които той е отговорен (членове на СД, областен управител), а и бездействия (липсващ контрол на МС), които са намалили качествено и/или количествено права на ищеца. Вредите за ищеца се изразявали в количествено намаляване на правата му като акционер и се извършвало чрез намаляване на патримониума на дружеството, което водело до съответно намаляване на правата на акционерите, вкл. намаляване на цените на акциите и на доходите от тях. Посочил е, че вредоносните действия са извършени от членове на СД и областен управител, за които гаранционно-обезпечителна отговорност се носила от МС, който отговарял за дейността на всеки назначен, избран и/или нает от него да извършва каквато и да е част от задълженията му по стопанисване на държавното имущество.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с разпореждане от 25.08.2020 г. съдът е констатирал, че ищецът не е изпълнил указанията по разпореждането от 28.04.2020 г., като му е предоставил нова възможност в 1-седмичен срок от съобщението да изпълни указанията. С оглед на това ищецът е депозирал нови молби от 9.09.2020 г. и 15.09.2020 г., в които е заявил, че не му е ясно защо съдът счита, че не е изпълнил указанията. Посочил е, че съдът не е изпълнил задължението си за съдействие по чл. 7, ал. 1 ГПК.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с определение от 13.01.2021 г. съдът е прекратил производството и е изпратил делото по подсъдност на Административен съд София град. Приел е, че ищецът твърди вреди от нарушаване на правото на ЕС, произтичащо от действия в рамките на административната дейност на ответника съгласно чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ, поради което делото подлежи на разглеждане по реда на АПК. Прието е, че критерият да се определи дейността като административна произтича от структурното място на органа и осъществяването от него действие, произтичащо от закона, като са без значение гражданско-правните последици от тази дейност.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че така постановеното определение е отменено с определение № 935/2.04.2021 г., постановено по ч.гр.д. № 457/21 г. по описа на Софийски апелативен съд. Видно от мотивите на отменителното определение, въззивният съд е приел, че въпросът с подсъдността не може да се решава преди отстраняване нередовностите на исковата молба, вкл. относно ответника по нея.

Не се спори, а се установява и от разпореждане от 01.12.2021 г., постановено по гр.д. № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, че съдът е указал на ищеца в 1-седмичен срок от съобщението да отстрани нередовностите на исковата молба, като уточни: кой е ответник по спора - администрацията на МС или държавата, как са съединени исковете, има ли процесуална субституция по реда на чл. 26, ал. 2 ГПК и дали процесуалният субституент участва наред със страната, която представлява; от какъв юридически факт произтичат имуществените вреди; кой е увредил ищеца като акционер в „Слънчев бряг“ АД.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че в изпълнение на горните указания ищецът е депозирал молба от 21.12.2021 г., в която е посочил, че ответник е само администрацията на МС, а не и държавата. Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с разпореждане от 05.02.2022 г. постановено по гр.д. № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, че съдът е указал на ищеца да уточни: дали ответникът е само един - МС; от какъв юридически факт произтичат имуществените вреди и кой е увредил ищеца като акционер в „Слънчев бряг“ АД. С оглед дадените указания ищецът с писмена молба от 28.02.2022 г., е повторил молбата от 21.12.2021 г. - че ответник е само МС, както и вече изложените обстоятелства в исковата молба и предходните молби.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с определение от 14.04.2022 г., постановено по гр.д. № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, съдът е върнал исковата молба, като видно от мотивите е приел, че ищецът не е изпълнил дадените указания.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с определение № 1 590 от 16.06.22 г., постановено по ч.гр.д. № 1 629/22 г. по описа на Софийски апелативен съд, въззивния съд е отменил определението за прекратяване и е върнал делото със задължителни указания. Видно от мотивите на така постановеното определение въззивния съд е приел, че констатираните нередовности на исковата молба са отстранени, а въпросът дали от твърдените факти произтича претендираното право е въпрос по същество.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че след връщането на делото, първоинстанционния съд е постановил атакуваното определение.

От правна страна:

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл.121 от ГПК заинтересованата страна може да обжалва определението за подсъдността. Жалбата се подава чрез съда постановил атакуваното определение до по-горе стоящия съд. В конкретния случай се атакува определение на Софийски градски съд, с което е прието, че спора, предмет на производството са искове, компетентен да се произнесе по които е Административен съд София град. Така направеният извод, съдът в настоящия си състав намира за незаконосъобразен, а наведените доводи за незаконосъобразност на атакуваното

определение за основателни по следните съображения:

От обстоятелствената част на исковата молба, както и от направените уточнения, вкл. и в настоящата частна жалба е видно, че ищецът е предявил осъдителен иск за заплащане на обезщетение за имуществени вреди, причинени от нарушения на правото на ЕС, изразяващи се в ограничаване на правото му на собственост. Съгласно подробните (макар и многословни и ненужно обстоятелствени) твърдения и доводи в исковата молба и уточнението □, увреждащите нарушения на правото на ЕС са извършени чрез действия и бездействия при осъществяването на дейността на ответника не като административен орган, а като орган стопанисващ притежаваните от държавата поименни безналични акции от капитала на търговско дружество.

Преди ЗИД на ЗОДОВ (ДВ, бр. 94/29.11.2019 г.) в националното законодателство не беше изрично уредена подсъдността на делата по исковете за отговорността на държавата и на нейни органи за вреди, причинени от нарушение на правото на ЕС, поради което - при липса на ясни критерии, в съдебната практика съществуваше противоречие по този въпрос, съответно - и по въпроса относно процесуалния ред за разглеждането на тези дела. С това законодателно изменение беше установен ясен критерий, а именно: когато увреждащото нарушение е извършено при или по повод изпълнение на административна дейност или при правораздавателната дейност на административните съдилища (включително на ВАС), делото е подсъдно на съответния административен съд и се разглежда по реда на АПК (чл. 2в, ал. 1, т. 1, във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ); а във всички останали случаи делото е подсъдно на съответния общ (граждански) съд и се разглежда по реда на ГПК (чл. 2в, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ); като във всички случаи са приложими особените процесуалноправни разпоредби и тези относно държавните такси и разноските на специалния ЗОДОВ. В случаите когато увреждащите действия са извършени при или по повод изпълнение на извършвана административна дейност на ответника (държавния орган) или при правораздавателната дейност на административните съдилища, съгласно чл. 2в, ал. 2 от ЗОДОВ, делото също е подсъдно на съответния административен съд и се разглежда по реда на АПК.

В конкретния случай, претенцията на ищеца се основава на извършените от администрацията на МС действия по упражняване на правата на държавата в търговско дружество, във връзка с неосъществен контрол по отношение на дейността на управителните органи на това дружество. Независимо, че Министерски съвет на Р България е административен орган, то твърдените действия или бездействия, извършени поради неизпълнение на вмененото в разпоредбата на чл.106 от Конституцията на Р България задължение на същият да организира стопанисването на държавното имущество не могат да обосноват законосъобразен извод, че тази дейност има само и единствено административен характер. Налице са и граждански отношения между равнопоставени правни субекти. Дейността на Министерския съвет по организацията на стопанисването на държавното имущество е сложен фактически състав, който обхваща както административноправни елементи, така и елементи от гражданскоправен характер. Административните

правоотношения, характеризиращи се с отношения на власт и подчинение продължават до взимането на решения за преобразуване и приватизация на бившите държавни предприятия или до взимането на решение за образуване на държавни предприятия, в чиито капитал се предоставя имущество собственост на държавата. След този момент административният орган вече се превръща в гражданско правен субект и взаимоотношенията между него и другите гражданско правни субекти, вкл. и отношенията между акционерите се регулират от нормите на гражданското (търговското) право, а не от административното.

Дали от така твърдените в исковата молба, молбите уточнения, както и настоящата частна жалба факти за нарушаване на правата на ищеца, както и от същите произтича възникването на имуществена отговорност за държавата за нарушаване на правото на ЕС или може да се обоснове общата гражданска отговорност е въпрос по съществото на делото и не може да обоснове законосъобразен извод, че компетентен да разгледа делото е административен съд София град, по реда на АПК.

С оглед изложеното, настоящият състав намира, че компетентен да разгледа иска е Софийски градски съд, поради което атакуваното определение следва да се отмени и делото да се върне на Софийски градски съд за продължаване на съдепроизводствените действия, вкл. и извършването на преценка относно допустимостта на предявеният иск и редовността на исковата молба.

По отношение на отправените искания в частната жалба свързани с произнасянето на съда по отношение на дължимата държавна такса, както и за присъждане на разноси, настоящият състав намира, че не дължи произнасяне, тъй като компетентността за произнасяне по реда на чл.83 от ГПК е на съда разглеждащ спора, а разноси в това производство не следва да се присъждат, тъй като същите са дължими при приключването на спора.

Водим от гореизложеното Софийски апелативен съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение № 266 278 от 10.09.22 г., постановено по гр.д. № 727/20 по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав, с което е прекратено производството по гр. дело № 727/20 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 20 състав и делото е изпратено по подсъдност на Административен съд – София град, като *неправилно и незаконосъобразно*.

ВРЪЩА делото на Софийски градски съд за продължаване на съдопроизводствените действия.

Определението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____